

28 | nijmegen & omstreke

NATUURLIJK

ivn rijk van nijmegen

door Sabine Broks

De kuitenbijter en de but

Deelnemers aan de Zevenheuvelenloop kennen de Vlierenberg in Groesbeek vast wel als 'hoogtepunt'; een hoogtepunt als 'kuitenbijter' én als hoogste punt in het Rijk van Nijmegen. Samen met de But, vind je hier een interessant stukje natuur en historie. Het bergachtige landschap in het Rijk van Nijmegen is te verklaren door de stuwwal die er ligt. Deze heuvelrug is hele eeuwen geleden gevormd door een gletsjer die de ondergrond voor zich uit stuwde. De Vlierenberg ligt hierdoor meer dan 90 meter boven Normaal Amsterdams Peil (NAP) en is een van de hoogste bergen van de totale Nijmeegse stuwwal. Een uitdaging om te trotseren.

Het ontstaan van de Vlierenberg ligt heel ver terug in de tijd. Ook ademen de vele landerijen op de berg een historie uit. Deze zijn rond 1650 ontgonnen door notabelen uit Nijmegen.

De Vlierenberg heeft een golvend open landschap met boerderijen. Een heel ander karakter is echter te vinden in de But, het bosgebied bovenop de stuwwal. In het noordelijk gedeelte zijn nogal wat hoogteverschillen, maar over het algemeen is het bosgebied redelijk vlak en goed begaanbaar voor wandelaars en fietsers. Het wordt begrensd door landerijen. En wie oplet, vindt in het bos honderden jaren oude wallen.

Er zijn verschillende verhalen over de herkomst van de benaming But. Zo wordt beweerd dat 'but'

waarschijnlijk 'geboren' is in de Franse tijd, rond 1800. Er waren in deze omgeving destijds Franse garnizoenen gelegerd, die schietoefeningen hielden. Het Franse woord 'but' betekent 'doel', dus de link was snel gelegd.

Een andere verklaring voor het woord komt uit de crisisjaren van de 20e eeuw. Destijds werden op veel plaatsen arbeiders te werk gesteld. Zij deden zwaar werk, voor slechts een schamele vergoeding. Een veel voorkomende uitspraak van deze noeste arbeiders was in het dialect 'Doar ligt mien buut' ('Daar liggen mijn botten'). 't Groeske is een deel van de But. De naam 't Groeske (of 'Grüske' in Groesbeeks dialect), betekent 'natte weide'. Tegenwoordig treffen wandelaars en andere natuurliefhebbers hier echter een open vlakke aan, omdat hier zand is gewonnen. Daarvoor was hier een stortplaats. De kuil in het gebied wordt door de Explosieven Opruimingsdienst gebruikt om elders gevonden (oude) munitie te laten ontploffen. De oorsprong van de benaming voor natte weide, is nog enkel terug te vinden op oude kaarten.

Wel hebben verschillende dieren hier hun habitat kunnen houden. Zo laten de boompieper, fitis, buizerd, zandhagedis, boomleeuwrik en zijdebij zich geregeld zien of horen aan de bezoekers.

IVN Rijk van Nijmegen verzorgt 21 maart van 14 tot 16 uur een wandeling door de But en Vlierenberg.

➔ Info: www.ivn.nl/rijkvannijmegen

FABRIEKSS

De

Eerst een punt
pas iets moois.
is nog maar de
stadsbrug mooi
lopig is het een
in de Fabrieksst

Helemaal
stoot za
gaan zij
opvalle
gedwongen sluiting
sing van de bedrijv
terrein West. De ko
stadsbrug betekend
drijven in het gebie
Fabrieksstraat, Indu
Koopvaardijweg en
weg dat ze moester
Sind de de bekende
tracé van de brug e
ding op de zuidoev
zijn twaalf bedrijve
hun vaste plek. Dat
Stad, Velba, de Ned
bouw, Schulpen Sc
hard Kurz Benelux,
dia, Bumm en Athl
bedrijven hebben n
gende locatie gevor
BP-benzinestation
trieplein, Swartjes
en Machinefabriek
gaat verkassen bin
evenals Swartjes Tr
BP-station ook, ma
niet duidelijk waar
men te staan.
Zeven bedrijven he
dere plek in Nijmeg
is naar Bemmell. Al
Nimplex is uit de re
bedrijf koos voor ee
verdal. Dat beteken
van twintig arbeide